

عنوان مقاله:

حاکمیت سیاسی در مکتب اعتزال با تاکید بر اندیشه قاضی عبدالجبار

محل انتشار:

مجله ادیان و عرفان، دوره 47، شماره 1 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

محمدتقی شاکر - دانشجوی دکتری کلام امامیه دانشگاه قرآن و حدیث، پژوهشگر

عبدالهادی اعتصامی - دکتری شیعه شناسی دانشگاه ادیان و مذاهب.

خلاصه مقاله:

در این مقاله، بازیابی مولفه‌های اساسی حاکمیت سیاسی از نگاه مکتب اعتزال با محوریت دیدگاه قاضی عبدالجبار بررسی می‌شود. برایناساس سعی شده با رویکرد توصیفی - تحلیلی از داده‌های مطالعاتی به روش کتابخانه‌ای، ریشه‌های اندیشه حاکمیت سیاسی از نگاه مکتب اعتزال با وجود تفاوت و قرائت‌های شکل گرفته در این مکتب از حکومت و جایگاه حاکم را ارائه دهد. افزون بر این، به‌مسئله ویژگی‌های لازم در حاکم و مبانی آن و همچنین موضوع عصمت در اندیشه اعتزال پرداخته است. طرح تفکیک امامت فراتر و فروتر و گرایش معتزله بغداد به لزوم امامت فراتر، یکی از جهش‌های تفکر در اندیشه اعتزال در میان اهل سنت به‌شمار می‌آید. در انگاره اعتزال راه دستیابی به امام از شیوه انتخاب، الگو می‌پذیرد و از آنرو که احتمال خطا در رفتار حاکم جامعه مطرح است، شرایطی برای چگونگی امر به معروف و نهی از منکر به‌تناسب مراتب آن، در منظومه فکری معتزلیان تبیین شده است. نتایج بازشناسی انگاره‌های معتزلیان در تبیین مولفه‌ها و ویژگی‌های حاکمیت در تحلیل نقادانه میزان پابندی این جریان به شعار عقلانیت در سنجش مسائل حوزه امامت نقش‌نمایی میکند. اهمیت این امر با توجه به اندیشه غالب این تفکر در قرن‌های نخست تاریخ اندیشه اسلامی و نوع واکنش‌ها به روش و رویکرد اعتزال آشکار می‌باشد.

کلمات کلیدی:

اعتزال، امامت، انتخاب، عزل و کلام سیاسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1888876>

